

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Vojtěch Jirovec.

(Dokončení.)

Získav si skladbami svými i v královském sídle na Sekvane jména znamenitého, pobyl tam až do r. 1789, načež vypuklá tam revoluce příčinou byla, že opustiv nebezpečnou půdu francouzskou, do Londýna se odebral, kde se tři leta pozdržel, dobyt sobě i tam svými hlubokými hudebními vědomostmi jakož i povšechně tehdejší již známými skladbami vážnost, důvěru i lásku jak všech tamních umělců tak i dvora samého.

Byv později následkem nezdravého podnebí anglického neduhem prsním uchvácen, k radě lékařů přinucen byl Londýn opustiti a do zemí rakouských, z nichž byl právě před sedmi lety vykročil, opět se navrátiti, načež se ve Vídni usadil, kdež mu r. 1804 místo kapelního mistra při obou c. k. dvorních divadlech svěřeno jest, kteréž až do r. 1831 zastával.

Co mistr kapelní složil 26 větších i menších oper a zpěvoher a sice: „Saliz a Vanissa.“ — „Anežka Sorelova.“ — „Oční lékař,“ jenž také od Chmelenského do češtiny přeložen jest. — „Helena.“ — Federica a Adolfo.“ — „Aksamitový kabát.“ — „Zazděné okénko.“ — „Hospodářství neženatých.“ — „Slepí harfeníci.“ — „Mirina.“ — „Oklamáný podvodník.“ — „Emerita.“ — „General z nenadání.“ — „Ida.“ — „Zkouška.“ — „Zimní byty v Americe.“ — „Panoš vévody z Vendomu.“ — „Strašidlo.“ — „Aladin.“ — „Třináctý plášť.“ — „Felix a Adleta.“ — „Il finto Stanislao“ a j., z nichž tato poslední ve velké opeře Alla Scala v Miláně, pro kteréž divadlo on ji, byv tam 1819 schválně povolán, složil, třicetkrát s nemalou pochvalou opakována byla. Jsa v odpočinku dán, žil ve Vídni a pracoval neustále o nových hudebních skladbách, jakož i o obsírném svém životopisu, jež vydati hodlal.

Jirovec byl v obcování svém velice přívětiv a srdečen a vůbec co člověk i umělec vážen a milován a zachoval i v cizině lásku k řeči a vlasti své české, jejímž věrným synem býti při každé událé se příležitosti vyznávali neváhal. K sbírce zpěvů českých pod jmenem „Věvec“ přispěl některými písněmi českými a sice: „Tichý život.“ — „Hodný.“ — „Nepovím.“ — „Slávský zpěv.“ — „Země česká.“

V. Jirovec zemřel dne 15. srpna 1849 ve Vídni a slo-

žil za svého dlouhého žití nesmírný počet děl, tak že k nejpłodnějším skladatelům připočten býti může.

Co se karakteru a slohu Jirovcových skladeb týče, šla jeho Musa téměř tím samým směrem, v němžto mezi jinými Weigl cíle svého umění dosíci se snažil. To vysvítá jmenovitě z jeho zpěvohery „Oční lékař,“ v nížto mnohé věci nejpatrněji na Weiglovu „Švýcarskou rodinu“ upomínají. Jako zde a vůbec ve Weiglových dílech, nacházejí se též v Jirovcových skladbách jemně vymyšlené nápěvy a blaze působící ekonomie v harmonickém uspořádání.

Též v charakteristickém provedení a zpracování myšlenek objevuje se naskrz rozvaha, pravdivost a nezřídka ostré naznačení.

Sloh Jirovcův je tak lehký a příjemný, že jmenovitě dilettant zajisté rád s jeho skladbami se obíratí bude. Nikde nenalezá se nějaká zvláštní těžkost. Oblíbenost, z nížto se jeho věci za jeho časů těšily, již nyní vymizela. Jeho na Haydnu se zakládající manýra byla utěšená a příjemná. Jirovec byl nejen obratný pianista, nýbrž i zběhlý houslista; znal přírodu všech dechových nástrojů a uměl také přiměřeně a efektně pro ně skládat. V komponování musel míti neobyčejnou snadnost; neboť r. 1836 obsahoval ještě neúplný seznam Jirovcových skladeb 30 symfonií, přes 70 smyčcových kvartetů a kvintetů, 18 duetů a trií, 6 serenád, pro harmonie, nesčíslný počet tanců, pochodů, písní, kantát, mší, kostelních skladeb, ouvertur, 20 velkých balletů a pantomií a 30 oper a zpěvoher.

E. M. Z.

Obrana tažného pozounku.

Podává Václav Proška,
ředitel kůru.

Sledujme pravdu, ona si dráhu proklestí! Za našich dnů ve světě hudebním kladlo se mnohé slovo na váhu veřejných úsudků, jež mnohdy bez vsí krasovědecké šetrnosti naturalní tvar dechových nástrojů (plechových) vůbec a tažného pozounku zvlášť osočující kvapně odsuzují, aniž se o čestné důležitosti oběti nevinné blíže přesvědčili.

Ano, vidí-li takové větrem se klátící mínění na jedné straně velmi málo, shledává na druhé příliš mnoho; jeť to na každý pád — oční neduh v kritickém stavu nebezpečnosti.

Tak se děje, že mnozí hajitelé novoty nemohou dosti hlučným chvalozpěvem ohlušiti vynález ventilu, jemuž i já sice, pokud se to sluší, úctu svou po rytířsku složití nemeškám, an dobře vím, že každý vynález *pokrokem* bývá (i průmysl zvelebují), třeba mnohdy staršího zřízení lepším býti nemusí, vyjma pohodlí, které ním nejvyššího stupně dosahuje.

Dobře se tedy praví v Daliboru (č. 27 str. 216), že každá novota má své stoupence, kteří často mnohé nedokonalosti vynálezu přehlídnuvše, jej k nebi vynášejí, a odpůrce, kteří výhodu vynálezu zúmyslně neuznávají. Leč, že ku prvnějším nepřináležím, vytklo si péro mé za účel o dobré věci prostředecní slovo pronésti, tím spíše, an jsem takřka pověděl, že s druhými držeti za nehodné uznávám.

Trouba (polnice) a lesnice docílily ventilou *chromatiku*, výhodu, že se každý tón v tom okamžiku základním tónem nějaké toniny státi může, anižby foukač obloučky nastřikovati musel.

Něco za něco. Výhodou jmenovanou obohatily nástroje tyto svůj tónosled, avšak schudly na své *ryzé* půvabnosti. Nechť se každý, komu není tón jako tón, a jenž duši ve zvucích hudby pohledává, ušitě přesvědčí o tónu naturalním a ventilou zplozeným. Tento lehce hmatnutý zasípá, jakoby se za *práznost* svoji zastyděl před oním jasnou *stříbrozvučností* a širou *plností* vynikajícím. Při tom mi napadá obrázek bujarého starce u lůžka chrádnoucího mladíka.

Leč hudba se cítí, a netrpí na místě sečných důkazů lehce nastíněné ilustrace; pročez si poslechněme raději na příklad kvartetto lesnic v ouvertuře ku „Čarostřelci.“ Jaké to utěšené Adagio, v němž romantik K. M. Weber tak měkce a výrazně, formou i malebností skvějící akkordy uspořádal na lesní rohy bez ventilu.

Jak by se týž mistr, jenž dovednými prostředky hudebními onu poezii tónů vždy sledoval, asi poděkoval, kdyby to i jiné místo ventilou provozováno slýchati musel!

Zplakal by nad *vandalismem* takovýmto. Mohl by snad výraz poslednější vzbuditi podezření, že při všem ubezpečování neustranným zůstatí, přece přívrženství ventilu maně potlačují. Nikoli! Mluvil jsem o výtečné *jakosti* přirozených tónů plechových nástrojů, a neřekl jsem nic jiného, než co již znalci dávno chvalně ocenili ano i za těchto dnů upíratí se neosmělí.

Příležitost budiž mi popřáno povšimnouti si současného referatu v podobném (ač v nepodobném) směru.

„Slovo o plechových dechových nástrojích,“ jež J. B—ý „Daliboru“ podal, zdá se všemu co ventilové není, *nadhrobním slovem* býti, ačkoli po různu fakta ze časů předventilových, jimž se trvalé ceny nijak upříti nedá, na živu ponechává. Avšak prozřetelná redakce zmíněného listu chrání čest starší doby, dokládajíc, že slavní mistrové hudby, ač neúplnými prostředky (jak je p. dopisovatel líčí) *krásných a vznešených výsledků* dosahovali, a dobré paměti obratní trubači na lesnice, používajíc *půltónového mačkání* pro *krásný tón*, umělost a ušlechtilý způsob přednosu, jenž až posud u nás se neobjevuje, veliké podivení budili. S tím souhlasím již ze zkušenosti úplně.

Jsem pamětníkem oněch dob, kdy se příjemné tóny dusily a vymačkávaly, kdy nebývalo trub a batterii bombard-

nových, jenž by z člověka poslední dech vymačkaly a co div srdce ustrašené udusily! — A co tu bylo hudebníků a hudby-milovníků, *aniž byla ventilu* klíčem, který by volné průchody hudbě otvírali musel: byli to jiní musikáři, kteří trošek nepohodlí obratností a cvikem nahradit si dovedli — a citem vyluzovaným zvukům jejich stálo každé srdce do kořán otevřeno.

(Pokračování.)

Rodina Nerudova

(roku 1844).

Listopad potřásal již svoje žlutolisté kadeře, když jsem přijel do Brna.

Touha moje mne tam unášela rychleji nežli parovůz. Dychtil jsem pohleděti na ohniško, kdež posud jenom jednotlivé jiskry svatého plamene doutnají, kterýž nás Čechy již mocně zahřívá, když pomyslíme na minulost a budoucnost. Ztrávil jsem v tomto lůně nově pučících nadějí několik utěšených dní, jichžto obraz ale na jiné místo schovávám.

Jednoho dne jsme se procházeli s S... po Františkově. I nedbali jsme, necítili jsme, že se hustý, drobounký déšť sype; tak nás dojímala rozmluva. Den byl pryč, ani jsem se nenadál.

Pod večer přišel Mikšíček. Vedl mne na vrch, kdežto chrám sv. Petra trůní.

„Dnes uvidíte ještě dvě brněnské vzácnosti,“ ujišťoval mne.

Já se těšil. Nízkými dveřmi vešli jsme do úzké, tmavé předsíně starobylého stavení, ze síně do skvostného pokoje.

Skoro uprostřed stálo otevřené piano a na něm dvě hořící svíčky; u něho sedělo as sedmi- neb osmileté děvčátko — ještě mladší stálo vedle něho s houslemi; na palpetě před malými musikantkami ležel Beriotův koncert.

To byla první brněnská vzácnost — dceruška pana Nerudy, hudebníka při dotčeném hlavním chrámu.

On sám stál vedle piano, když jsme vstoupili, a radostně nás uvítal. To samé učinily také dvě vlídné ženštiny. Jedna mi byla představena jakožto domácí panička; druhá mladší tuším že její příbuzná, byla mi uvedena jako jediná vlastenka v hlavním městě moravského markrabství.

To byla *druhá vzácnost brněnská*; o jiných pro tenkráte arci nemluví.

Mladší Nerudova hleděla na mne svým živým očkem tak neohroženě, jako by byla chtěla říci: No počkej, však uslyšíš! a otec dal dceruškám brzo znamení. Byly na ten podvečerní koncert jako schválně připraveny a jenom na nás čekaly.

Otec počal dávat takt a děvčátka spustila.

Já poslouchal a žasnul jsem; ale buďto že mne obtížné horko ve skrovném pokoji tísnilo, anebo že jsem byl celodenním bavením s přátely v záležitostech národních na duchu zemdlen — slovem: nemohl jsem žádnou cestou pochoutku ve hře mladých Nerudových naléztí.

Obě, zvláště ten malý, roztomilý šotek s houslemi, hrály

již ovšem zběžně až k ustrnutí; ale mně nebylo při tom volno; struny pod prstíčkami slabounké houslistky ještě pronikavě stenaly; ještě bylo slyšet, jak nerády s jakým násilím zvuky z nich vyklouzají — ještě jsem musel maloučkou Vileminu v duchu litovat. Nemohu za to; ale jsem nepřítel násilného přehánění dětských sil, a tudy se mi to zdálo býti takové.

Člověk je pojednou s úsudkem hotov; meč je snadno z pochvy venku; zvláště nad počátky uměleckými. Tu se již mnohdy *nejnesnesitelnější* soudy pronesly. Tu se běže kvašení ducha za jeho výkvět, bolestný nárek prvního porodu za hotovou píseň — a hloupost je hotova. Znam několik příkladů, kteréž by mohly k odstranění sloužiti.

Tenkrát bych se byl málem sám něčeho podobného dopustil; ale vina ležela mimo mne — byl to unavný den.

„No,“ jak se vám líbí naše moravská Milanollka?“ ptal se mne přítel, kterýž nás byl také k Nerudovým provázal, když jsme se konečně zas pod hvězdnatým nebem octnuli.

Já krčil rameny; nechtěl jsem s barvou na světlo; *chválit* jsem arcíť musel; jakožto děti hrála Vilemina i Amalie ku podivu — ale moravská Milanollka? — to nevím. — *Ted' za to pykám.*

1847.

Zase počalo lupení žloutnouti a pokrývalo cestu přicházejícímu listopadu. Tenkrát jsem to pozoroval na našem Petříně a na sychravém výparu Pražských ulic.

Najednou zahlídnou na rohu mezi strakatinou přilepených cedul oznámení o koncertě Nerudových.

Ah! tedy jsou již tady. Noviny jich příchod již oznamovaly, noviny vypravovaly o jejich triumfech ve Vídni a nemýlím-li se také v Berlíně a Vratislavi.

Já byl nad míru žadostiv. Nebyly to sice již po celém světě vyhlášené Milanollky, ale pro mne byly zájemnějším zjevem, pro Čecha musí býti dvojnásobně vítaným úkazem. Z jejich slávy padá paprsek na jejich pospolné dědiny otcovské.

I ptal jsem se v duchu: Jak asi za tři leta prospěly? — ba ani ne za tři, neboť ve Vídni hráli již před před půl letem.

Konečně jsme stáli v sále. Očekávání obecenstva nezdálo se býti veliké. „Zázračné děti“ vycházejí již z módy. Jsmeť přesyceni; jmenovitě udusily sestry Italky všecken další interes. Což mohlo po nich ještě přijíti?

Tu vystoupilo děvčátko v červených sukýnkách a v bílých kalhotkách. Menší jsem poznal na první okamžení; — to byla ta hlavička, ježto se před 3 lety v Brně po mně otočila, když měla Beriotův koncert začít; to bylo to očko... tu jsem poznal — avšak nikoliv; nepoznal jsem ji, když se jí ze strun zvuky perliti počaly; když se vlnily, na perutích větru za sebou litaly, čistě a jistě, silně a jemně jako z houslí nejprvnějších mistrů. Tu jsem ji nepoznal.

To může genius v útlé schránce lidské za píd' času, kterouž jmenujeme půl třetího leta! — Toho se nenadál snad nikdo z přátel, když jsme Vileminu v Brně slyšeli — leda otec, kterýž tušil ducha svého dítěte.

A kdo by se toho byl nadál, že 10 let na to, tedy

r. 1857 jeden z nejslavnějších polských poetů *Syrokomla* ji opěvovati bude překrásnými slovy, které oběma sestrám ve Vlně do *památníku* napsal:

Do Maryi Nerudy.

Przysła do nas Słowianka, przyleciało ptasze,
Zaszeczebiotało rzewnie, wzięło serca nasze.
I odlatuje z Bogiem pod dalekie słońce,
Czarować innych ludzi, siać wzruszeń tysiące
Leć z Bogiem na świat piękny ptaszyno natchniona!
A zabierzże przynajmniej choć nasze imiona.
Niech ci od nas zostanie pamiątka choć mała
Żeś była u Litwinów, na ich sercach grała.

Do Wilmy Nerudy.

Kiedy nas wzrusza aż do głębi łona
Gra twego smyczka, tak wdzięczna, tak silna,
Chlubo Słowianek, artystko natchniona,
Przymij pamiątkę od mieszkańców Wilna!
Cóż ci dać mozem za te miłe chwile,
Które miał w duszy każdy co cię słucha,
Za wruszeń tyle, za zachwyty tyle,
Za dreszcz, za łezkę, za rozkosze ducha?
Długo będziemy pod wrażeniem błogiem,
Myśli ku tobie posyłać zdaleka
Zbrojna w twój talent, ze skrypcą i Bogiem,
Jedziesz do krajów gdzie sława cię czeka.
Gdziekolwiek będziesz pomnij gród Litewski,
Bo tu zostawiasz grono przyjazieli,
Co błogosławiąc twój drodze niebieskiej.
Každy twój tryumf serdecznie podzieli.

J. V. T.

Stručný nástin pěstování hudby v Čechách

za času Rudolfa II. až do XIX. století.

(Pokračování.)

Harant z Polžic, muž to velice osvícený, byl co přivrženec Bedřicha Falckého dne 20. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze sťat.

V první polovici 17ho století slyneli co hudebníci: Barthel z Lípy, Václav Brodský, Arcadius zvaný, Jiří Kopa, Gaetano Orsini, Jiří a Václav Rychnovský (Rychnovius) atd.; v druhé polovici: Daniel Böhm, Václav Tuberices, Clemens Nigrin atd. S Westfalským mírem nastaly pokojnější časy; v klášterech jakož i v seminářích jezovitských byla hudba velmi horlivě pěstována. Na začátku předešlého století měl na příklad Cisterciánský klášter v Oseku mezi řeholníky velký počet velezdatných orkestrálních hráčů, mezi nimiž více než 20 jich jmeno pravých virtuosů zaslouhovalo. Premonstrák Jan Zlatoust *Neruda*, ředitel kůru v chrámě Strahovského kláštera v Praze, byl výborný houslista. Minorita Bohuslav *Černohorský* z Nymburka stal se v Itálii *magistrem hudby*

(což tehdaž velice mnoho znamenalo) a složil četné komposice, v nichžto všechny tajnosti podvojného kontrapunktu odvažlivým a duchaplným způsobem uvedeny jsou. Jeho mohutná fuga „Laudetur Jesus Christus“ až dosud velkého podivení zbuzuje. Černohorský zemřel dne 1. lipna 1742 v Štýrském Hradci. Též vznešení příznivci a přátelé hudby získali si zásluhy pěstováním a podporováním hudby. Umění milovný František Antonín, hrabě ze *Sporku* přinesl z Paříže *první lesnice* do Čech a později byl to Čech *Punto* (Štich), jenž co *první* virtuos na tomto nástroji vynikl a později byl to opět Čech *Mareš*, jenž vynašel ruskou *loveckou hudbu*, kdež jak známo každý trubač jen jediný tón vyvésti mohl.

Praha obdržela již r. 1730 od českých stavů podporovanou výtečnou *italskou operu*, jejížto provedení nejprve v jednom domě na Poříčí, pak v budově tak zvaných „Kocích“ a konečně v nynějším zemském divadle odbývána byla. Opera italská udržela se řízením podnikatelů Loccatelliho, Bustelliho, Bondiniho a Guardasoniho až do roku 1807, kdež za příčinou nepříznivých časů zanikla. Pro Bondiniovu společnost (Luigi Basso, Ponziani, Tiresa Saporiti atd.) napsal V. A. Mozart 1787 operu „Don Juan.“

V takovýchto příznivých okolnostech musela hudba při tak velenadaném národu, jako jsou Čechové brzy svého rozkvětu dosíci. Knížecí opat Gerbert ze Sv. Blasie, spisovatel znamenitého díla „De canta et musica sacra“ a tedy zajisté co kompetentní soudce píše o tom takto: „Ceterum jam diximus musicam nostri ævi, ritusque tam vocalem quam in instrumentalem nullibi gentium magis quam in Bohemia, etiam in oppidis, et vicis, florere.“

R. 1723 odbývala se v Praze při příležitosti korunovace Karla VI. hudební produkce, kteráž pro tehdejší poměry „ohromnou“ nazvána býti může, jelikož 100 zpěváků a 200 instrumentalistů v ní se účastnilo.

Byl to jakýs druh slavnostní opery, k narozeninám císařovny Eližběty od císařského dvorního básníka Pietra Pariatiho sepsané a od dvorního kapelníka Jana Jos. Fuxe v hudbu uvedené. Opera tato nazývala se „Constanza et fortetza, festa teatrale per musica da rappresentarsi nel reale castello di Praga, per il felicissimo giorno natalizio.“ J. J. Fux byl výtečný skladatel a dobyl si evropského jména výborným hudebním dílem „Gradus ad Parnassum.“ Rozkoš na tomto velkolepém díle zadala prý příčinu, že brzy na to italská operní společnost do Prahy povolána byla.

Druhá polovice 18tého století může se zlatou dobou české hudby nazvati. František Tuma z Kostelce, kapelník císařovny vdovy Eližběty, zasluhuje již pro svou v pravdě velkolepou mši D-moll čestné místo mezi mistry; genialní, snadno tvořící František *Bixi* jest, co se jeho ohně, jeho smyslu pro libozvučnost a konečně jeho snadně a půvabně plynoucí však uměle zpracované melodie týče, takřka předchůdcem V. A. Mozarta. Jiří *Benda* ze Starých Benátek zbudil svými melodramaty „Ariadne na ostrově Naxos“ a „Medea“ v Německu takového podivení, jako Josef *Myslivec* (též Boemo neb Venatorini zvaný) svou operou „Bellerofonte“ v Benátkách a v Neapoli. Jan *Stamic* z Německého Brodu získal si co virtuos na housle a co skladatel velké

zásluhy o *vzdělávání instrumentální hudby*, kteréžto pak brzy na to Josef Haydn perutě k vyššímu vzletu rozuzliti mohl. Jan *Zach* vyznačil se vedle Josefa *Segerta* co znamenitý varhanník. Florian *Gassmann* z Mostu, jenž v Itálii v hudbě se zdokonalil, byl i od Mozarta samého vysoce ctěn, byl učitelem Salieriho a výtečný až dosud málo známý Matěj *Sojka* jest ještě co bezprostřední chovanec velkého Šeb. *Bacha* zajímavý.

Téhož času nacházíme též zvláštního podivína v oboru hudby. Byl-li *Zach* zvláštník a *Benda* svou roztržitostí pověstný; tu zasluhuje i kapelník Loretanské kaple v Praze Antonín *Moric Taubner* co vzor převrhlého vkusu jmenován býti. *Taubner* básnil a skládal oratorie s nejpodivnějšími tituly, na př.: 1. Gewässertes Raphidion von dem Felsen Horeb, durch die Ruthen Moisis, das ist, mit dem Blut getränktes Israel, von dem wahren Kirchenfelsen Christo — bei dem Lauretanischen heiligen Grab — in poetische Wälle, und harmonische Fälle geleitet, von Antonio Mauritio Taubner, des Lauretanischen Chors Musico; ein Oratorium 1741. 2. Das siebenfältig verunreinigte Haus Jakobs; ein Oratorium 1746. 3. Der in dem bittern Cypristaubenreichen Weingebirge Engaddi verlassene Bräutigam etc. 1747. 4. Die fruchtlose Gerechtfertigung des ungerechten Urtheils, deren Josephinischen Gebrüder-Söhnen Jacobs, von dem Richterstuhl der Gerechtigkeit überzeugt, in die Poesie und Musik gesetzt von H. Antonio Mauritio Taubner. Ein Oratorium. 1748.

Hudební pověst Prahy stála okolo r. 1732 tak vysoko, že pozdější velký reformátor dramatické hudby *Krištof Gluck* do Prahy přišel, by své studia u minority Boh. Černohorského, jenž byl učitelem *Tumy*, *Segerta* a *Zacha* rádně prodělal. Četná jména, která zde přejíti musíme, uvádí *Dlabačův* slovník umělců českoslovanských. Konečně převýšil *Mozartův* zjev všechny dřívější mistry a obracel veškerou pozornost na sebe. Jeho vplyv byl v Čechách ještě dlouhá léta po jeho smrti nesmírný. Následující zjevy z části vysoce významné jen z tíži vyniknouti a si platnosti dodati mohly.

Tak živé a z části tak vášnivé účastenství v hudebním umění bylo přirozeným způsobem původem bedlivého pátrání po výtečných výkonných umělcích. Praha neměla tenkrát svou zvláštní školu aneb všeobecný hudební ústav. Velký počet výkonných hudebníků přicházel z venkovských škol. Jednotlivý ředitel hudby téhož neb onoho chrámu (chorregent neb regenschori zván) vychoval si pro svou potřebu zpěváky, houslisty, klarinetisty, fletisty atd. a komponoval si též sám své mše a nešpory. Přehledný obraz těchto škol podává roku 1796 v *Schönfeldově* skladě vyšlá knížka „Jahrbuch der Tonkunst für Wien und Prag.“ Vyjímáme z ní na str. 103 se nacházející článek pod titulem „Hudební zřízení v Praze“ a podáme jej beze změny.

„Od času vyzdvižení staré kostelní hudby nezdají se míti Čechy a jejich hlavní město tolik milovníků a podporovatelů hudebního umění, jako dříve. V hudebních venkovských školách byly ředitelům z větší části platy zmenšeny.

(Pokračování.)

Z Londýna.

(Dop. původní.)

(Rakouské hudební stroje dechové na výstavě Londýnské, české pak zvlášť.)

I.

Přál jste si listy o hudebních nástrojích ve světovém městě nad Temží na odiv postavené, v té důmínce, že to tak snad těžké není psát o nástrojích; ovšem psát ne, ale seznat co dobrého a co praktického nového i dokonalého, tak lehké není, Čechovi pak nad míru obtížné. Čech by rád podal obraz velikolepý, již proto, že národ český zpěvný i hudbymilovný jest, a rád by podal značný pokrok ve strojích českých, jaký vystavovatelé od první Londýnské a i Pařížské výstavy docílili; vyznati však v kterémkoli způsobu nedostatek, ochablost atd., bolné to pro něho, uznati chyby sebe menší, bolné to cítit porážku v jakémkoli ohledu, ať již jakýmkoli způsobem docílena, a k tomu vyznati ji před celým světem, kdežto by nejraději vložil pravici na prsa svá a celému světu s hrdoostí hlásal, jak to druhdy Jan Lucemburský, Karel IV. i otec Žižka říci mohli: „*Já opanoval pole čestné.*“ Bolné tehdy, když nám nemožno takto úplně se vysloviti, an osud Čechy neustále stihá, a jen namáhání cíle čestného dojiti jim dovoluje, však nikoli nejvyššího.

Spokojme se tehdy prozatím s tím, čeho nám dopřáno a pohlédněme dříve na počátky vystavovatelům rakouským, českým pak zvlášť, škodlivé, než do budovy výstavní vstoupíme.

Dle anglického katalogu ohlásilo hudební stroje dechové na výstavu z Rakous, dolních a hořeních a Uher 11, z Čech pak 8 nástrojářů, věru hezká to řada, která by representovat mohla 1000 kusů nástrojů dechových ze dřeva i žesti, pomyslíme-li k tomu, že by se byli v kolektivní výstavu spojili a v jedné kolosální pyramidě skleněné umístili.

Komise anglická však jinak určila, vykávši místnost v paláci výstavném sotva polovic tak velkou, jaké rakouské výrobky potřebovaly, komise pak centrální v Rakousku, místo co by byla měla výstavu z dvojího stanoviska vysvětlit, t. j. čím vyznamenání a jak obchodu docílit a konečně, jak každý nezkušený vystavovatel v tomto světovém závodu vystoupit má, má-li v jednom z těchto dvou stanovisek, neb v obou výsledku docílit, jinak ale netroufá-li si toho, raději odstoupit, chopila se v rovnoprávnosti své myšlenky docela nepraktické a odejmula každému vystavovateli, dle uznání kus svého ohlášeného místa, tak že největší firmy na malou, menší však na mizernou prostoru odkázány jsou, mnohé odstoupily a nevystavily, vytrvalé však co malé firmy, nedůstojné jich jména vystaviti nuceny byly.

Tímto přistříhnutím odpadlo v celku z Čech 4, z Rakousku pak 7 vystavovatelů, a zbylí, majíce k odvedení svých strojů mnohem kratší čas než Anglicko i Francouzi, neměli konečně při vybalování těchto nad míru choulostivých strojů prázdného znalce, který by je se vši opatrností vybalil, v

pádu potřeby povstalé skvrny hned očistil, a pak, jak sluší a patří, v jakýsi souměr vzhledný postavil, byly odevzdány lidem mladým a nezkušeným, neotřené a polučené, beze všeho ladu a skladu pověšeny, by takto skvrny na nich ponechané, v krátkosti stroje dříve úhledné zohydily, a na ceně jim ubraly.

Než mimo odstoupení mnohých firem, ztratila výstava rakouská velmi mnoho již především tím, že mnozí si připravili tyto obtíže sami, neobětujícíce prázdných výloh na stroje své, poslavše je jako mizerná haraburdí beze vší okrasy ba bez firmy své, tak že každý navštěvovatel bezděčně katalog v ruce míti musel, chtěl-li firmu znát, a teprv mnohé stroje nenašel, an ani patřičné číslo u nich nebylo; tím obtížnější bylo jim obětovati peněz na cestu, by poznavše, co výstava jest, jak třeba podruhé vystavovati, a zároveň přesvědčení nabyti, jak nevyhnutelné jest, hudební stroje zvlášť před komisí jinak Jury zastávati, sebe však pro každý případ o pokroku učiti.

Doma záviděti jinému vyznamenání, domýšleti se, že práce vlastní nejdokonalejší jest, je marnivost — jděte, pokud čas, na výstavu londýnskou, byste ní získali pro průmysl svůj a budoucně čest jménu svému i vlasti své. — Druhá nehoda pro Rakousko, Čechy pak zvlášť jest ta, že ustanoveno pouze jeden druh medaille co vyznamenání za zásluhy jednotlivců rozdávat a to k tomu speciálně, t. j. pro každou zem zvlášť, bez ohledu na jiné země. Tímto usnešením přestává být vyznamenání světové na výstavě všech národů, tím přestala konkurence světová a navštěvovatelům výstavy i obyvatelům světa nepodáno žádné měřítko, dle kterého by nejlepší věci seznati mohli.

Cítili-li se v minulých výstavách průmyslníci, kteří tyto výstavy navštívili, co do vyznamenání zkrácenými, které mnohdy z všelikých ohledů přiřknuty byly komukoli, uškodilo se průmyslníkům pokročilejším na výstavě Londýnské tím více speciálním vyznamenáním, an se jim takto chuť pracovat pro svět ubírá (má-li se pobídnutí výstavou docílit? když se nepodala příležitost stupeň před světem se vyšínouti?!)

Dejme tomu, jak se může spokojit Adolf Sax v Paříži dle tamních úsudků co nejprvnější strojař Francouzů a posud světa, když největší továrník levných strojů Gautrot tamtéž, pouhý padělavatel tutéž cenu dostane, jakou Sax? pro Gautrota to jistě s výhodou, pro Saxe ne-li s urážkou, přec s nehodou a ublížením spojeno, tu přec zapotřebí by bylo, přední vyznamenané vystavovatele všech zemí v hromadu sestaviti, a vyčerpát největší zásluhy v tom neb onom odvětví průmyslu, a požádat pak vládu anglickou, by také zvlášť vyznamenání byli. Proč také jinak zasílati stroje do Londýna k vůli vyznamenání, když konkurence jest pouze domácí? tu zbývá výstavci pouze obchod, který častokrát velmi pochybným se stává, a zásilku svých výrobků s výlohami spojenou, sotva vyplácí.

Pověděv nevyhnutelný přehled předběžný, hodlám budoucně vkročit do výstavy samé a posouditi dle možnosti bezohledně a spravedlivě každé nástroje, nebera nižádný ohled na dané snad již vyznamenání.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Čáslavi. (Pěvecká zábava. — Výroční zpráva.) Zdejší zpěvácký spolek uspořádal dne 26. června v sále lázeňském pěveckou a hudební zábavu ku počtu přítomných hospodářů za příčinou volby správného výboru pro hospodářský odbor okresní. Program byl tento: 1. Overtura k zpěvohře „Černé domino“ od Aubera. 2. „Naprej,“ sbor horvátský od Jenka. 3. „Dar nejněžnější,“ dvojzpěv od Pivody. 4. Polka od Kavana (věnovaná Čáslavskému zpěváckému spolku). 5. a) Úmysl české děvy,“ b) „Srdce ztracené,“ písně od Pivody. 6. Ballabile z balletu „Rodolfo“ od Giorzy. 7. Pochod od Abta. 8. „Gdě je slavska domovina,“ slova od Kukuljeviče, hudba od Wintra. 9. Arie ze zpěvohry „Stradella“ od Flottova, s průvodem piana a mužského sboru. 10. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského (přepřacovaná). — V měsíci květnu 1862 ukončil náš spolek druhý rok svého trvání. Ačkoliv posud nemá spolek náš tolik sil, co jich ku provedení větších skladek třeba, dostal přece vytknutému účeli mnohem skvěleji, nežli v roce předešlém. Řádných hudebních zábav uspořádal spolek, podporován jsa zdejším městským hudebním sborem, šestero, přihlížeje zároveň k tomu, aby střídáním se sborů se zpěvy sólovými nabyli rozmanitosti. K účelům dobročinným účinkoval spolek při besedě, slavnou městskou radou ve prospěch Zdeňky Havlíčkovy uspořádané, vyzval zpěvácké spolky: kutnohorský, kolínský a poděbradský ku společnému výletu ve prospěch pohorelců Novodvorských, kterých po přechozí poradě dotčených spolků v háji na Kaňku 10. září 1861 u velikém účastenství se odbýval. Taktéž při slavnosti Tylově na Horách Kutných dne 22. dubna 1862 byl spolek náš čestně zastoupen, jakož i při sjezdu československých spolků z zpěváckých v Praze dne 17. a 18. května 1862. Ku zvelebení hudby chrámové propůjčuje spolek ochotně sil svých na každé požádání ředitele kůru. Aby nejnutejší potřebě pro zdar a výkvět spolku, zařízení totiž piana, se vyhovělo, uspořádal spolek k tomu účeli dne 8. prosince 1861 pěveckou a hudební akademii, a ve spolku se zdejší divadelní ochotnickou společností v únoru 1862 kostumový ples, čímž, jak z přiloženého přehledu o nakládání s jméním spolkovým viděti, jistina k zařízení piana na 210 zl. vzrostla. Z téhož přehledu vidno, že skoro veškery příjmy byly na potřeby spolkové obráceny. Listovna i pokladnice shledány v nejlepším pořádku. Každému údu volno, o pravdě toho v místnostech spolkových se přesvědčiti. Spolek čítá nyní 21 domácích, 15 vukolních a 102 přispívající údy. Čest-

ným spoluúdem jmenoval spolek slovního umělce a skladatele hudebního Frant. Kavana, kterýž si o rozkvět spolku našeho nemalých vydobyl zásluh. Sbor-mistr započal ku konci května cvičiti zpěvu dvakráte v témdni; vyzývají se tudíž milovníci zpěvu, by se v místnostech spolkových v hojném počtu ku spolku přihlásili. Členové výboru jsou: p. Alois Raynošek, předseda, J. L. Mašek, místopředseda, Ferdinand Šťasný, jednatel, Em. Klír, sbormistr, Jan Svačina, pokladník, František Novák, výbor, Leop. Želina, výbor. I. Příjem. A. Pro spolkovou pokladnici: 1. Zbytek od lonského roku 8 zl. 87 kr. 2. Mimořádné příspěvky 19 zl. 22 kr. 3. Příspěvky údu podporujících 243 zl. 60 kr., úhrnem 271 zl. 69 kr. B. Pro jistinu na zařízení piana: 1. Z akademie 50 zl. 2. Z kostumového plesu 110 zl. 3. Z příspěvků od údu výkonných spolku zpěváckého 47 zl. 4. Z příspěvků mimořádných 3 zl. 5 kr., úhrnem 210 zl. 5 kr., kterážto částka se vyказuje: v knížce zdejší záložny na 191 zl.; v hotovosti neuložené 4 zl. 5 kr.; v příspěvcích ještě nezapravených 15 zl., což činí výše uvedených 210 zl. 5 kr. II. Vydání. Za nájem místnosti spolkové 13 zl. Za produkce spolkové 33 zl. Za pozvání k produkcím 21 zl. 50 kr. Za hudbu při produkcích 26 zl. Za rozepisování hudebnin 56 zl. 29 kr. Za nové hudebniny 2 zl. 92 kr. Za časopis „Dálibor“ 4 zl. 94 kr. Za osvětlení při zábavách 17 zl. 24 kr. Pro posla spolkového 20 zl. Na spolkové potřeby 21 zl. 18 kr. Za praporek spolkový 8 zl. 8 kr. Na rozličnosti 33 zl. 13 kr., úhrnem 258 zl. Srovná-li se úhrn příjmů pro pokladnici pr. 271 zl. 69 kr. s úhrnem vydání pr. 258 zl., ukazuje se přebytek 13 zl. 69 kr. v pokladnici spolkové v hotovosti a jistina na zařízení piana 210 zl. 5 kr. obnášející.

Z Pardubic, dne 12. června. (Divadlo. — Beseda.) Uplynuli již opět dnové mnozí, kdežto ani v tomto ani v jiném časopise uveřejněn nebyl sebe kratší dopis z města našeho, tak že by snadno domýšleti se mohlo, že celá snaha ku předu kráčet u veškerého obecnstva našeho jaksi ochábla. Než že tomu tak není, dostalo se nám patrného důkazu; naši páni ochotníci divadelní společně se zdejším zpěváckým spolkem velmi milý podvečer nám včerejšího dne připravili. Podali nám známý žert v jednom dějství „Převržená slánka,“ při čemž jak slečna Matiaszkova (choť Vojtěcha Bodrého), tak i p. Frencl (Vojtěch Bodrý, vládní tajemník), tak i p. Kučera (strýc Hovorka) výborně sobě počínali. Jednotlivě abych jim zde chválu mnohou připisoval, není snad zapotřebí, neboť chválou jednou stejně mohou býti odměněni, když totiž ústy veškerého obecnstva „slávu“ jim zde provolávám.

Deklamace „frajtr Kalina,“ přednesená panem Zemanem, obecnstvu velmi se líbila, a již pouhým vystoupením panu Zemanovi v šaty vojenské obléknutému nemalého dostalo se potlesku. Deklamace „Cena ženy,“ kterou p. Tomšů přednesl, též našim krásným dámám lichotila, jakož i přednáška panu Tomšovi hlučného potlesku dobyla. Co se zpěvu týká, tu jak jindy tak i také včera, osvědčil náš sl. zpěvácký spolek, že se vždy dílo podaří, když se jen s chutí k práci přikročí, začež dojista chvalně známému p. Jandovi, řediteli spolku, díky. Zpívalo se: „Na vlast,“ sbor od Láblera. „Těžké orání,“ sbor od Vašáka. „Cikáni,“ sbor od Vogla; nejlépe však „Cikáni“ se podařili. Panu Lorencovi, v jehožto zahradě zábava tato byla, díky za jeho všestrannou obětavost. Vidí se mi však předce nutno upozorniti p. ředitele divadelního, že mnohé lepší přípravy podruhé by bylo zapotřebí, tak aby nemusili ochotníci, když již jsou na jevišti, po věcech se teprv sháněti, které tam již býti mají. Čistý výnos byl pro pohorelé ve Skuči. Večer po této zábavě odebralo se velké množství měšťanův, majíce v čele pp. měšťanosty města našeho a Chrudimí pp. Bubeníka a Klimše, pak ředitele zpěváckého spolku Kolínského p. Morštata do měšťanské besedy, kdežto arcíř na růžovém rozmaru nechybělo. Zpívalo se i ve sboru, i jednotlivě; nejvíce však nás zajímalo několik písní národních, které zpíval p. Chrudimský měšťanosta. Mimo jiná provolávání slávy, kterých jsem doslechl, bylo také ono, aby města Pardubice a Chrudim v úplné žila smířlivosti, při čemž nadjmenovaní pp. měšťanostové vzájemně sobě připili, a ústenkou nadzminěnou smířlivost jakoby potvrdili. Myslím, že žádné znamenitější události při včerejší zábavě jsem neopomenul, a přání veškerého obecnstva města našeho projevují: pp. ochotníci naši necht by častěji podobnou zábavu nám poskytlí. K. V.

Z Pardubic. (Alb. Maška mše. — Pěvecká a divadelní zábava. — 27. červenec. — Nový praporek a nové volby.) Mši od Maška do D-dur neprovozovali jsme již u nás dlouho, leč za blahé doby a dobré paměti dřívějšího ředitelství p. Matěje Kučery; vím se dobře pamatovati, že tenkrát bylo provozování chrámu Páně důstojné. Letos byla dotčená mše o svatodušních svátcích provozována, a dobrý výsledek se očekával tím méně, než nejprvnějšímu altistu hlas mutiruje; klari-nettista, jenž sólo: v „Qui tollis“ pískati měl, ochuravěl: některé spoluúčinkující údy na svátcích v cizině dleli — vzdor tomu se s předešlou zkouškou produkce pod správou nového ředitele p. Václava Pospíšila čistě provedla. Musím říci, že touto mší, snad největší dílo Alb. Maška, on sobě ne-

pomíjející pomník postavil, a v skutku každému bych přál slyšeti to k prosbě naší Kyrie, majestátné Gloria, důvěru dýchající Credo s cituplným: „Et incarnatus est.“ V posledním díle nejvíce vyniknou opakující slova: „Crucifixus“ hlasem postupujícím v basu, což na každého magicky účinkuje. Nemýlím se, jest toto krásné basové sólo v „Agnus Dei“ zvláště pro našeho ctihodného veterána p. Strakatého psáno, neb slyšával jsem ho toto sólo kolikrát v Praze v rozličných chrámech velmi krásně přednáseti. Na Boží hod se pak za vložky dávalo: graduale pro mužský sbor od Horáka, přednášeno od zdejšího zpěv. spolku, a offertorium, sopran a baryton-sólo od Preindla. — Druhý svátek svatodušní byla zpívána mše v blízkých Pardubičkách, kdež p. učitel Remeš provozoval pěknou mši od Diabelliho, graduale mužský čtverozpěv od Horáka a offertorium: „Protector noster“ od Drobišche. V poledne spojil úzký kruh přátel, kteří u místního učitele pozváni byli a dlouho v přátelském hovoru utěšeně odpůldne strávili. — Dne 11. června odbývala se v zahradě p. Lorence pěvecká a divadelní zábava ve prospěch pohorelých ve Skutči. Ochotníci divadelní dávali pod správou svého zasloužilého ředitele p. Lorence kus: „Převržená slánka“ v jednom jednání; pak zdejší zpěv. spolek pěl sbory: „Na vlast“ od Láblera, „Těžké orání“ od Vašáka, „Cikáni“ od Vogla, a posléze naši národní hymnu: „Kde domov můj?“ od Fr. Škroupa, v sbor uvedl Heller. Počasí bylo příjemné, společnost dosti četná, představení bylo přemile provedeno, zpěvy s potleskem odměněny. Celá tato večerní zábava se velmi zdařila, což také ze všech stran slyšeti bylo. Toho dne se také národní slavnost ve prospěch „Svatoboru“ na oblíbené a památné Kunětické Hoře v neděli na 27. července určila. Při poradě byl měšťanosta a ředitel zpěv. spolku p. Klimeš z Chrudími, výbor a praporečník p. Salásek, ředitel zpěv. spolku p. Morstadt z Kolína, tajemník zpěv. spolku p. Klika z Pardubic a nížepsaný. Až dosud přihlásil se Chrudimský, Kolínský a Pardubský zpěv. spolek k slavnosti této; dle „Národních Listů“ též náš výtečný „Hlahol“, pak následující zpěv. spolky připověděly četnou representaci: Spolek Jaroměřický, Novo-Pacický, Vysoko-Mýtský a Přeloučský. Zevnitřní záležitosti a obstarání předsevzal na sebe náš vůbec milovaný starosta p. Václav Bubeník s několika horlivými vlastenci. Nuže, rozmlí občané, vzhůru 27. července na Kunětickou Horu! — Svěcení praporu našeho zpěv. spolku jest na 6. července určeno. O 10. hodině bude prapor s přiměřenou řečí od sväticého kněze držanou posvěcen, pak následují slavné služby boží, při kterýchž náš zpěv. spolek účinkovati bude. Po společné hostině v měšťanské besedě budou

na odpoledne v místnostech naší realní školy 1. třídy volby ředitele a celého výboru zdejšího zpěv. spolku se odbývati. Zde nemohu opomenouti Vám, drazí údové zpěv. spolku Pardubického, nejupřímnější díky vzdáti za Vaši neunavenou snahu při všech podnikách spolkových, jakožto Vám srdečně děkují za důvěru, že jste mně na 1 rok ředitelství zpěv. spolku svěřili.

František Janda,
ředitel zpěváckého spolku.

(a—a) Ze Sezemic. (Výroční slavnost kostelní. — Skvostný dar. — Divadlo.) Dne 15. června odbývala se výroční slavnost založení chrámu sv. Trojice, za kterouž příčinou mnoho cizích hostů z blízka i z daleka do našeho města zavítalo. Nejvíce byli zastoupeny poblízké města Pardubice, pak Holice a Dašice. Z Pardubic cestovalo několik údů zpěv. spolku Pardubického, by se po předešlém laskavém pozvání od 1. učitele a ředitele kůru p. Baudyše při slavnostní mši od Eiblera do F-dur účastnili. O 11. hodině počala zpívaná mše, již nově zvolený veledůst. vikář z Moravan p. Jiří Kupka celebrouval. Mše vypadla dobře; za graduale byl vložen mužský čtverozpěv: „Svatá Trojice!“ od Frimla; za offertorium bylo provozováno duetto pro tenor a baryton od Diabelliho. Nesmím opomenouti, že při té slavnosti mši 11letý hoch jménem Kučera, rodič ze Sezemic a učelec p. učitele Baudyše, velmi obratně si na královském nástroji kostelním — na varhanách počínal. Jest to věru nadějný hošík s dobrým hudebním nadáním. Po skončené mši byla krásná „Nebesa“ pro kostel Sezemický od sl. Veroniky Pánkové za vysoký náklad v ceně 412 zl. r. č. věnované, od p. vikáře posvěcena, při kterémž obradu p. měšťanosta Pánek a 1. rádčí p. Beránek kmotrovství ochotně převzali. Pak se hosté shromáždili u lidumilného a přívětivého p. učitele, kdež přátelská zábava počala a trvala až do figurálních odpoledních nešpor. Ochotníci divadla Sezemického hráli v 5 hodin odpoledne v areně kus ve 3 jednáních: „Vrahové v městě“ dosti uhlazeně s předešlým proslovem od J. Jahna. Zvláště se vyznamenali: správce, hospodský, mlynář a vysloužilý voják. Známa kapela Mateřovská hrála v hostinci u p. Beránka, kdež jak se říká, sál jak natlučen byl, a všechny stavy okolního obyvatelstva byli četně zastoupeny. Nenucená zábava trvala až do bílého rana. Dne 16. byla držána roční školní visitace a zkouška a trvala od 8 až do 1 hodiny zpoledne.

Kronika zpěv. spolků.

Chrudimský zpěv. spolek přijal jméno „Slavoj“ a obdržel od c. k. náměstnictví k tomu již svolení. — Příbramský zpěv. spolek přijal jméno „Lumír.“ — Zpěv. spolek Kutnohorský, Časlavský, Kolínský, Sadský, Krá-

lové Městský u Poděbradský uspořádají dne 20. července t. r. velikou pěveckou zábavu v „Obore.“ Program: „Utonulá,“ sbor od Krížkovského. — „Kde je slavská domovina“ od Wintra. — „Mládí a láska moravská.“ — „Válečná“ od Wagnera. — Pochod od Abta. — „Odchod myslivců“ od Mendelssohna. — „Na Prahu“ od Veita. — „Večerní staročeská.“ — V neděli dne 22. června odbýval Poličský zpěvácký spolek skvělou besedu, kteráž zdařilým proslovem otevřena byla. Bylo přednášeno: 1. „Píseň sv. Vojtěcha. 2. „Kovářská“ od F. Vogla. 3. „Horo, horo, vysoká jsi.“ 4. „Ach bože, bože můj.“ 5. „Lovecká“ od Ed. Nápravníka. 6. „Večerní staročeská.“ 7. „Vzájemná“ od Zvonáře. 8. „Kde domov můj.“ Provedení bylo velmi zdařilé. — Chrudimský zpěv. spolek učinil výlet do Heřmanova Městce. Přednášel zde rázným a obezřelým řízením sbormistra a měšťanosty pana Klimše následující sbory: pochod Zöllnera. — „Pozdravení pěvcovo“ od V. J. Veita. — „Na Prahu“ od téhož. — „Utonulá“ od P. Krížkovského. — „Staročeskou“ od Krova, ve sbor uvedená od Hellera. — „Kde domov můj“ pro čtverozpěv od Škroupa. — Kadrylu od Hellera, pak nový interessantní sbor „Radostné cestování“ od Ed. Nápravníka. Provedení bylo velmi zdařilé. — Zpěv. spolek Kolínský účastní se na slavnosti Kunětické 22. členy. Od 1. lipna začne horlivý pan ředitel Morstadt vyučovat třikrát týdně zpěvu a lze se nadíti, že mladší občané Kolínští v hojném počtu se účastní. — Zpěv. spolek Mělnický učiní dne 6. lipna výlet do Obříví.

Obzor umělecký.

Divadlo. Ředitelství Budinského maďarského divadla přijalo jednoaktovou veselohru „Fogház es szerelem“ (Vězení a láska) od hraběnky Julie Batthyányiové k provozování.

Hudba. Co nevidět bude se v maďarském národním divadle provozovati poprvé nová komická opera „Sarolta“ od Erkla.

Malířství. Francouzský malíř historických obrazů A. F. M. Caminade zemřel v 79. roku svého stáří ve Versaillesu. Byl žákem L. Davida a co umělec velice vážen.

Umění. Akademie umění v Petrohradě oznamuje, že letošní výstava umělecká z oboru malby, sochařství kreslení a rytečství dne 1. září otevřena bude a zve rakouské umělce k účastenství.

Z Prahy.

České divadlo. V neděli dne 22. června viděli jsme Tylovu „Marjánku, matku pluku,“ načez v úterý dne 24. června novinka, Scribeova to veselohra „Sklenice vody“ (přel. paní Podlipská) následovala. „Sklenice vody“ jest jedna z nejpikant-

nějších veseloher Scribeových, jižto se repertoire náš o dobrý kus opět rozmnožil. Paní Kolarová (vévodkyně z Marlborough) dubyla si svým uhlazeným a promyšleným provedením své úlohy palmy vítězství. Méně vynikala paní Pešková (královna Anna), anto partie tato do jejího oboru nepatří. Slečna Bollardová dostála z větší části své úloze. Z herců vynikal p. Kolar st., jemuž by však větší uhlazenost chyběti neměla. Pan Šamberg nebyl dosti elegantní. — Ve čtvrtek dne 26. června opakoval se klassický Schillerův kus „Valdštýnův tábor“ a Görnerova veselohra „Ženský pláč.“ Poslední kus byl velmi zdařile proveden, začož paní Peškové, slečně Bollardové, panu Šambergu, Pokornému a Sekyrově slušnou chválu vzdáti dlužno. Ve „Valdštýnově táboru“ vynikal opět pan režisér Svoboda svým kapucínem, který však nebyl tentokráte tak do podrobná proveden, jako poprvé. Návštěva při svrchu uvedených kusech nebyla valná; za to však přilákala „Škroupova zpěvohra „Dráteník“, která se v neděli dne 29. června provozovala, znamenitý počet obecenstva. Mimo pana Luke se (Dráteník), p. Nikolaie a p. Kašky bylo obsazení zcela nové. Růženu zpívala slečna z Ehrenbergů v skutku výtečně a dodala své méně vděčné úloze úplné platnosti. Že si tu a tam nějaký trilek a nějakou skvělou pasaží přidala, nemáme této roztomilé zpěvačce za zlé; ba naopak, zakryla tím poněkud prázdnotu a suchost své úlohy. Slečna Ehrenbergova byla za svůj významný přednos a obratnou hru mnohokrát volána. Pan Švarc (Květenský) nebyl tentokráte na svém místě. Zvláště vadila mu prosa a hra; avšak snaha byla dobrá. Pan Horvát (Vojtěch) počínal si ve zpěvu velmi slušně; leč velkou překážku kladla mu česká výslovnost. Slečna Macháčková (Liduška) vyhověla co do zpěvu úplně své úloze; za to ale byla prosa a hra její mdlá a málo živá. Pan Kaška (dráb) rozveselil svou kratinkou úlohou veškeré obecenstvo. Největší senzacce zbudil p. Lukes svým „Drátení-

kem.“ Pan Lukes znázornil nám tohoto syna Tatry mistrně; jeho hra byla tak pravdivá, tak srdečná, tak vřelá, že veškeré obecenstvo k nejhluchnější chvále unešeno bylo. Pan Lukes je v této úloze nedostížný ideal a můžeme směle tvrditi, že Škroupův „Dráteník“ z repertoiru našeho zmizí, jakmile p. Lukes zpívati přestane. Pan Lukes byl mnohokrát nejhluchnější pochvalou odměněn. —r—r.

— Mikuláš Dmitrijev Svěčin. Praha bude mít příležitost seznámiti se s jedním z nejpřednějších umělců hudebních, s M. D. Svěčným, jenž jest prvním houslistou carské zpěvohry v Petrohradě a komorním virtuosem sultánovým. Již r. 1837, v třináctém roku věku svého, nastoupil uměleckou cestu svou. Hrál v Hannoveru, v Lipsku, v Dessavě a ve Výmaru, všude s pochvalou. V Mnichově dostal od královny brillantový prsten, ve Vídni od nynějšího cara Alexandra skvostné hodinky. Ne menší byl jeho úspěch v Itálii. V Římě byl darem od papeže vyznamenán a po několika koncertech na kapitólu korunován. V Paříži děkoval mu Beriot ve velkém operním domě po skončeném koncertu. Procestovav Svěčin i Anglicko a Ameriku, obrátil se pak do své otčiny, kdež v Petrohradě od cara Mikuláše vyznamenán byl. Když v Kieve s Lisztem koncertoval, byl zvláště od studentstva s nadšením přijat, taktéž v Moskvě a Oděse. V Cařihradě dával tři koncerty, jenž mu vynesly 175.000 piastrů; sultan Abdul Medsid daroval mu brillantový prsten, drahocennou pikslu, dýmku a misku na kávu, a stal se dvorním houslistou sultánovým. R. 1850 hrál na Maltě, vrátil se ještě jednou do Italie a odtud povolán do Petrohradu, kdež se stal prvním houslistou carské opery. Rusko pak procestoval celé od severu až k jihu, koncertoval letošního roku v Pešti, v Záhřebě, v Tersti atd. s nejlepším úspěchem. Že i zde slavného uznání dojde, není pochybnosti.

— J. Pišek, výtečný pěvec a krajan náš, přijel dne 23. června do svého rodiště Mšena a byl od tamějšího zpěv. spolku

a od cechů slavně uvítán. Okolo 20. lipna uspořádá tam zpěv. spolek velkou národní besedu, při kteréž též p. Pišek spoluúčinkovati bude.

— Koncert věhlasného pianisty p. Bedřicha Smetany v Mladé Boleslavi ku prospěchu národního divadla bude se odbývati dne 6. lipna. Spoluúčinkovati bude známá slavná slečna Věkoslava Blažkova, dvorní zpěvačka Střelická.

— Hlahol učinil v neděli dne 22. června t. r. navzdor nepříznivému počasí výlet do Závistě. Údové Hlaholu, postavivše se na ostrově Žofinském kolem práporu, zapěli píseň sv. Vojtěcha, a přišedše k Vyšehradu „Kde domov můj.“ Za Smíchovem očekával příchozí pan ředitel Pavlis se svou kapelou, která se u výletu účastnila, a uvítal je hudbou. Na své cestě byli v Chuchli a na Zbraslavi ranami z moždírů a voláním „Sláva“ uvítáni. U vchodu k Závisti byla vystavěna slavnostní brána, slovanskými trikolorami, znakem zemským a heslem Hlaholu opatřená, u níž p. Jaroš, měšťan Zbraslavský, Hlahol ve jmenu měšťanstva srdečně uvítal. Pan Lukes poděkoval mu ve jmenu spolku. Tři děvčátka Zbraslavská ozdobila prápor Hlaholu květinami a slovanskou trikolorou. V háji, na nejvyšším vrchu, zpíval Hlahol vedením p. Ferd. Hellera sbory a národní písně. O 8. hodině k večeru jelo se po lodi do Prahy. Pod Vyšehradskou branou zapěl Hlahol sbor „Pěvci na Vltavě.“

— Maďarští herci divadelní v Pešti zaslali do Prahy ku stavbě definitivního národního divadla příspěvek 131 zl. 60 kr. co výtěžek ze sbírky, kterouž tam byli ku vyzvání p. Trauče, prof. pěstského konservatoria, divadelní herci mezi sebou zařídili.

Listárna.

P. T. v L. Zpěváckým spolkům odporučujeme krásné rekviem pro čtvero mužských hlasů od zesnulého výtečníka Láblera, kteréž za 1 zl. r. č. dostati možná v každém musikálním obchodnictví.

Pozvání k předplacení.

Začátkem tohoto měsíce počíná se druhé pololetí Dalibora. Vyzýváme tedy P. T. ctěné pány odběratele jakož i slavné zpěvácké spolky, by své předplacení co nejdřív obnovili, aby v rozesílání Dalibora žádná přestávka diti se nemusela. Redakce Dalibora vynasnaží se, by všem požadavkům vyhověla, a koji se nadějí, že i nás hudbymilovné obecenstvo v našem podniknutí podporovati bude.

Předplácí se *pololetně* se zásilkou 1 zl. 70 kr.
ceoročně „ „ 3 zl. 40 kr.

Úplná čísla od ledna t. r. *Loňský ročník Dalibora* bez příloh sice ale s praemie mi (podobiznou Horáka) lze za 1 zl. 30 kr. dostati.